

Список літератури

1. Bondarchuk O.B. Immunoprophylaxis is an actual problem of modern medicine. *Klinichna imunolohiia. Alerholohiia. Infektolohiia*. 2009;6-7(25-26):43-7 (in Ukrainian).
2. World Health Organization. The Global Vaccine Action Plan 2011-2020. Introduction and Immunization Landscape Today.
3. Strategic Advisory Group of Experts on Immunization. 2016 midterm review of the Global Vaccine Action Plan. WHO; 2016. 26 p.

УДК 378.147:316.776:616-053.2-051

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДІАТРІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ»

Прудка Л.М., канд. пед. наук
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця (м. Київ)

Анотація

Розглянуто особливості розвитку комунікативної компетентності майбутніх педіатрів у процесі вивчення дисципліни «Психологія спілкування». Визначено, що комунікативна компетентність дитячого лікаря, ґрунтується на знаннях та здатності орієнтуватися в різних ситуаціях професійного спілкування, усвідомленні та розумінні мотивів, намірів, стратегії поведінки. Особливу увагу зосереджено на використанні інтерактивних методів навчання для розвитку комунікативної компетентності майбутніх педіатрів. Отже, застосування в процесі вивчення «Психології спілкування» інтерактивних методів навчання, а саме: кейс-методу, брейнстормінгу, методу круглого столу, групових дискусій, ділових та рольових ігор, тренінгів у підготовці майбутніх педіатрів, сприятиме підвищенню рівня активного засвоєння знань і включення майбутніх фахівців у процес співпраці і взаємодії на практичних заняттях, створюючи такі ситуації, які допоможуть вирішувати різноманітні проблеми як спілкування, так і взаємостосунків.

Ключові слова: *комунікативна компетентність, інтерактивні технології навчання, методи, професійна компетентність, розвиток, спілкування.*

Вступ. Однією з головних проблем сучасної освіти є підготовка студентів у закладах вищої освіти для здійснення професійної діяльності. На даний час, важливою для сучасного суспільства є професійна підготовка фахівців медичної сфери, насамперед, педіатрів, які мають бути професійно компетентними, конкурентоспроможними на ринку праці, володіти здатністю приймати самостійно рішення відповідно до різних ситуацій.

Успішність професійної підготовки майбутніх педіатрів вимагає врахування різноманітних підходів до реалізації цілей і залежить від мотивації, рівня

підготовленості, прагнення до навчальної діяльності, покращення власного професійного рівня. Саме застосування компетентнісного підходу (вміння застосовувати отримані знання, практичні навички, життєвий досвід у різних ситуаціях, досягнувши при цьому значущого позитивного результату) в процесі навчальної діяльності допомагає сформувати у майбутніх педіатрів відповідні індивідуально-психологічні якості для реалізації обраного фаху [3, с. 141].

Для лікарів-педіатрів особливе значення відіграє їх співпраця з дітьми та з їхніми батьками, з іншими фахівцями медичної сфери, Слушним, на наш погляд, є позиція Ю. Кострікової, яка зазначала, що нездатність такого фахівця правильно пояснити важливість запропонованого лікування, представити головні його аспекти для зменшення ризиків та очікуваного позитивного результату, усунути неправильні уявлення про хворобу під час взаємодії з пацієнтом, прояв негуманної поведінки є основними чинниками недотримання хворим схем лікування, що виписує лікар [4, с. 180]. Відповідно до цього, комунікація лікаря-педіатра та пацієнта у більшості випадків сприяють недотриманню чи відмові хворого від призначеного лікарем лікування. На основі вищезазначеного, педіатр має чітко усвідомлювати та розуміти ті процеси, які простежуються в процесі спілкування з хворим протягом всього етапу лікування, а також відмічати власні стани, дотримуватись самоконтролю. У зв'язку з цим важливу роль у процесі професійної підготовки набуває розвиток комунікативної компетентності.

Комунікативна компетентність дитячого лікаря, ґрунтується на знаннях та здатності орієнтуватися в різних ситуаціях професійного спілкування, усвідомленні та розумінні мотивів, намірів, стратегії поведінки, визначенні вербальних та невербальних знаків пацієнтів; розрізняти ті причини захворювання, що можуть мати психологічну чи соціальну причину; визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні; аналізувати перед конфліктні й конфліктні ситуації та сприяти їх розв'язанню. враховувати специфіку психологічного впливу при встановленні міжособистісних контактів; використовувати різні прийоми та способи нейтралізації маніпулятивного впливу при діловому контакті [2, с. 71].

Слушним, на наш погляд, є наукова позиція вченої М.Філоненко, яка підкреслювала, що, в наш час, визначальну сторону комунікативної компетентності лікаря є компетентність саме в суб'єкт-суб'єктній взаємодії, у розв'язанні завдань, в оволодінні особистісним рівнем спілкування з іншими людьми [6, с. 130].

На основі вище зазначеного, вважаємо за необхідне проаналізувати особливості розвитку комунікативної компетентності у майбутніх педіатрів у процесі вивчення «Психології спілкування». Основною метою вивчення цієї дисципліни є ознайомлення майбутніх фахівців із теоретичними та методологічними основами психології спілкування; поглиблення уявлень студентів щодо способів, які сприятимуть ефективно комунікувати; навчити використовувати концепції, методи та прийоми спілкування відповідно до психологічних закономірностей розвитку особистості на практиці; сформувати основні правила

підготовки і проведення ділових заходів, покращувати власні професійні вміння на основі систематичної роботи з науковими джерелами.

Таким чином, з метою розвитку комунікативної компетентності у майбутніх педіатрів у процесі вивчення «Психології спілкування» вважаємо за необхідне застосовувати інтерактивні технології навчання.

Аналізуючи науково-педагогічну літературу [31; 5], визначено, що інтерактивне навчання розглядається як спільна активно-пошукова пізнавальна діяльність науково-педагогічних працівників і студентів у процесі навчально-виховної діяльності, в основу якої покладено взаємодію, діалог, взаємонавчання. Крім того, необхідно зазначити, що саме методи є вирішальною умовою ефективного його функціонування.

Використання в процесі вивчення «Психології спілкування» інтерактивних методів навчання, а саме: кейс-методу, брейнстормінгу, методу круглого столу, групових дискусій, ділових та рольових ігор у підготовці майбутніх педіатрів, на наш погляд, підвищить рівень активного засвоєння знань і включення майбутніх фахівців у процес співпраці і взаємодії на практичних заняттях, створюючи такі ситуації, які допоможуть вирішувати різноманітні проблеми як спілкування, так і взаємостосунків.

Під час проведення практичних занять з даної дисципліни для розвитку комунікативної компетентності у майбутніх лікарів-педіатрів, вважаємо за необхідне застосовувати такі технології активного навчання як ситуації професійного характеру, сюжетно-рольові ігри, в яких акцентувалася увага на організації професійно-орієнтаційної та індивідуальної роботи. Крім того, потрібно впроваджувати такі види практичної роботи, як вирішення проблемних ситуацій в роботі з пацієнтом, де кожен учасник пропонував власний варіант, обґрунтовуючи свою позицію.

Крім того, особливе значення для розвитку комунікативної компетентності у майбутніх педіатрів відіграє тренінг, основним завданням якого є створення учасникам належних умов для повноцінного спілкування, моделюванні такої обстановки в групі, у якій знижується чи зникає страх самостійного висловлення [5, с. 67]. Під час проведення тренінгу, дитячі лікарі навчаються слухати та приймати співрозмовників, тобто колег і пацієнтів, такими, які вони є, та поважати їх позицію.

Висновки.

Таким чином, можемо зробити висновок, що розвиток комунікативної компетентності у майбутніх педіатрів в процесі вивчення дисципліни «Психологія спілкування» є одним з найважливіших та найскладніших завдань. У зв'язку з цим майбутніх фахівців має не тільки набувати професійних знань, а й виховувати власний характер, розвиватися інтелектуально та емоційно. Фахівцям, професійна сфера діяльності яких поширюється на діагностику фізичного та психічного розвитку дитини, насамперед необхідно працювати над розвитком своїх комунікативних умінь, що є підґрунтям їх професійної майстерності. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у визначенні критеріїв та показників комунікативної компетентності майбутніх педіатрів.

Конфлікт інтересів: автор повідомляє про відсутність конфлікту інтересів.

Список літератури

1. Бичко М. Розвиток комунікативної компетентності майбутнього лікаря як складника його професійної готовності. Витоки педагогічної майстерності. 2018. Вип. 21. С. 19–22.
2. Гавриляк Л. Комунікативна компетентність як складник професійної підготовки сучасного фахівця. Мистецтво наукової думки. 2019. Вип. 3. С. 70–73.
3. Карпова М. Аналіз поглядів науковців на підготовку майбутніх педіатрів : збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2018. Вип. 82 (3). С. 141–144.
4. Кострікова Ю.А. Питання взаємодії лікаря і пацієнта в процесі терапії / Ю. А. Кострікова // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2012. – Т. 12, Вип. 3. –С. 180-182
4. Пометун І. О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / І. О. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Філоненко М. Психологія спілкування: навч. посібник./ – К.: Центр учбової літератури, 2008.– 224 с.

DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE PEDIATRICIANS IN THE PROCESS OF STUDYING THE DISCIPLINE «PSYCHOLOGY OF COMMUNICATION»

Prudka L.M., candidate ped. of science
National Medical University named after O.O. Bogomolets (Kyiv)

Abstract

The peculiarities of the development of communicative competence of future pediatricians in the process of studying the discipline “Psychology of communication” are considered. It was determined that the communicative competence of a pediatric doctor is based on knowledge and the ability to navigate in various situations of professional communication, awareness and understanding of motives, intentions, strategies of behavior. Special attention is focused on the use of interactive teaching methods for the development of communicative competence of future pediatricians. Therefore, the use of interactive learning methods in the process of studying «Psychology of communication», namely: the case method, brainstorming, the round table method, group discussions, business and role-playing games, trainings in the preparation of future pediatricians, will contribute to increasing the level of active assimilation of knowledge and the inclusion of future specialists in the process of cooperation and interaction in practical classes, creating such situations that will help solve various problems of both communication and relationships.

Keywords: *communicative competence, interactive learning technologies, methods, professional competence, development, communication.*